

Byutviklingsprisen 2025

Juryens beslutning og begrunnelser

Byutvikling handler ikke bare om bygg og veier. Det handler like mye om puls, liv og sjel. Det handler om mennesker, drømmer og visjoner. I 2025 hedrer vi to ekstraordinære eksempler på nettopp dét.

Vinner av Byutviklingsprisen 2025:

BEGRUNNELSE:

Det ble for flere tiår siden klart for Drammen at sentrumsfunksjonene var kraftig utfordret av bilbasert handel utenfor byen. Siden kom netthandel. Pandemi. Og mer lokalt: Tre år med byggeplass for ny bybru. Og strammere økonomi blant folk flest.

Se for deg en by uten byliv. Et torg eller en gate uten møteplasser. Se for deg Bragernes Torg, Tollbugata eller Grønland uten restauranter, kaffekopper, menneskesumming og lys i vinduene fra morgen til langt over midnatt. Drammen har opplevd en så fattig urbanitet. Det var før Veipakke Drammen ryddet i trafikken og skapte nye byrom. Der bakeren, jernvarehandelen og kjøtthandleren trakk seg tilbake og etterlot seg tomme vinduer på gateplan, kunne nå kafeene, restaurantene og barene rykke inn, ta grep og fylle byrommene med steder vi kunne møtes, diskutere, gråte, drømme og le – sammen. Det ble skapt arbeidsplasser, puls og attraktivitet i en tid da byen trengte det mest.

Det som kjennetegner utelivet i Drammen, er at ledertrøyene bæres av lokale aktører som har både hjerte for byen og kunnskap om den. De investerer – og reinvesterer. De skaper møteplasser som er unike for Drammen, som spiller byens identitet og som lever - lenge

I en lang periode, da veksten uteble både når det gjaldt innbyggertall og næring, vokste Drammens uteliv og skapte flere arbeidsplasser enn andre bransjer. Utelivets samlede innsats gjorde Drammen by mer attraktiv både for drammenserne selv og for innbyggerne i nabokommunene.

På **Bragernes** har en knippe aktører over år bygd en attraktiv storstue. I **Tollbugata** har bar- og restauranteieres innsats og engasjement skapt en mini-destinasjon og fylt en avblomstret gate med nytt liv. På **Grønland** har en håndfull drivere bygget nisjer som fyller bydelen med innhold som Drammen tidligere ikke hadde.

Denne byen har ambisjoner om å være en attraktiv vertsby. Møteplassene og vannhullene i sentrum er viktige for alle, også for banken, teknologibedriften, revisoren - og studenten.

Utelivsgründerne i Drammen jobber standhaftig. De snur på konseptene sine og lager nye. De tilpasser seg og fyller stadig nye kvadratmeter med bord, stoler, mat og musikk. De er bygulvets gründere som skaper vaner, arbeidsplasser og er et bærende element i byutviklingen.

De er scenografer og dekoratører for det som er bylivets teater.

Men det er ikke alltid slik de omtales.

Utelivet er en yrkesgruppe som etter juryens mening bærer med seg et ufortjent dårlig rykte. Det er selvsagt useriøse aktører i utelivet, slik det er i alle bransjer.

Alle vil ha byliv, men «ikke akkurat der jeg bor». I en tid der vi skal bo tettere – og flere skal bo i byen, vil det stadig oppstå konflikter mellom de som bor og de som driver forretning.

Utelivet er ikke lydløst og konfliktfritt. Det skal selvsagt reguleres, men det må ikke reguleres i hjel.

Nettopp derfor er det viktig at vi som samfunn verner om Drammens urbane fortrinn og at vi verdsetter utelivets drivere som gründere, arbeidsgivere og livgivere. Hvis Drammen skal nå sine fremtidige ambisjoner om næringsvekst og studentvekst, må vi heie på det utelivet som skaper gode, egenartede møteplasser. Det bør vi, enten vi er nabo, utleier av eiendom, lovgiver, media, ordensmyndighet eller tilsynsmyndighet.

Og her vil vi gi honnør til Drammen kommune for godt arbeid: Tilsynsrollen er viktig. Det er nettopp den som gjør at de useriøse lukes ut.

Historiens andre byutviklingspris går til **utelivets gründere** i Drammen.

Prisen ble rent fysisk delt ut til fire representanter for utelivsgründerne på Innsikt 2025: Byutviklingskonferansen 5. juni. De fire representerer tre tyngdepunkter i byens uteliv og en bransjeforening som er viktige puslespillbrikker, slik den vakre skulpturen minner oss om at en vellykket by består av:

På vegne av Tollbugata og Strømsø sentrum, ber vi restaurant- og pub-gründer Thomas Innstø.

På vegne av Grønland, ber vi kafé-, barvert og kulturhusgründer Solveig Iren Røine..

På vegne av Bragernes, ber vi mangeårig utelivsgründer og restauratør, Håkon Jonson..

Og Ragnhild Haaning, leder av Ressursgruppen for Utelivsnæring Bransjeforeningen jobber samlet og innsatsfylt for å skape gode rammebetingelser for de seriøse og langsiktige investorene i bransjen.

Juryleder Arild Eek sa det slik da han delte ut skulpturen:

«Dere er ikke enige om alt, og det skal dere heller ikke være. Men sammen skaper dere liv i Drammen. Sammen gir dere hver dag et uvurderlig bidrag til å gjøre og holde denne byen varm og attraktiv.

Det er flere enkeltpersoner i Drammens uteliv som kunne mottatt denne prisen. Dere og vi vet hvem de er. Denne flotte skulpturen, som viser at dere er en viktig brikke i byens puslespill, må derfor gå på rundgang. Dere får selv bli enige om hvor den skal oppholde seg og minne både dere og oss om at det er summen av innsats som skaper den attraksjonen byen trenger.»

Hederlig omtale og diplom

deles ut til

Erik Graaberg, Skimore Drammen

BEGRUNNELSE:

Folkehelse og attraktivitet er to sider av samme sak. Om du spør en nordmann eller en drammenser hva som er det beste med å bo akkurat der hun eller han bor, vil vedkommende svært ofte svare: «Nærheten til naturen»

Markante trekk ved vår nære natur er bl.a. to skibakker. Skianleggene er viktige deler av byrommet, de er fysiske opplevelsesarenaer, en del av et opplevelsesmangfold som alltid har vært viktig for oss. Nærheten til naturen var også grunnen til at Drammen Turheis ble satt opp i 1967: Heisen skulle gjøre naturen mer tilgjengelig for folk flest.

I dag er Aron, Skimores anlegg på Åssiden, en etablert og viktig premissleverandør for byens sosiale mangfold. Det er en arena som inviterer til mange typer lek og aktivitet, særlig utenfor den

organiserte idretten. Skianlegget på Åssiden er et trygt og innbydende lekerom for barn, unge og ikke fullt så unge. Ski- og opplevelsessentret i Aron er tett koblet på bylivet og er en del av bylivets teater. Det er en del av Drammens særegne urbanitet at du en lørdag morgen kan rusle gjennom Konnerudgata midt i Drammen og passere to ungdommer som står og venter på bussen med hver sin snowboard under armen.

I dag er Skimore Drammen et helårs opplevelsessenter, det gir ringvirkninger for Drammen og regionen. Der skapes olympiske helter. Der er det gode rammer for den uorganiserte leken og folkehelse. Ski og brett vinterstid, sykkel og klatring sommerstid.

Mange har en aksje i suksessen dette aktivitetsanlegget utgjør, men det er én person som fortjener å hedres mer enn andre.

I juni 1990 skulle Drammen Turheis avvikles og legges ned, og kunne vært historie. En 26 år gammel, nyutdannet økonom ville det, heldigvis, annerledes. Han pantsatte huset sitt og begynte på en livslang gjerning med tolvtimers arbeidsdager, investeringer og reinvesteringer.

Utviklingen har vært et moderne by-eventyr.

Ungdom, frivillighet og dugnad har vært en stor del av bildet. Men en person hadde den bærende drivkraften. Det er en innsats som har gjort den gamle turheisen til et topp moderne og interessant investeringsobjekt for dagens hovedeier Skimore. Gründeren følger nå med fra sin ferske pensjonisttilværelse.

Juryen vil i år dele ut hederlig omtale til en person som gjennom sitt 34-årige virke har tilført Drammen egenartede kvaliteter, tilrettelagt for lek og trivsel og økt sin attraktivitet, slik kriteriene for denne prisen forutsetter. Vi hedrer i år en gründerhistorie som gjør Drammen unik, attraktiv og leken hver eneste dag året rundt. Hederen og dette diplommet går til en mann som går under navnet «Mister Aron», en enestående byutvikler og et helt skisenter i en og samme person, nemlig Erik Graaberg.